

Burgerinitiatief in Groningen

Een initiatiefvoorstel dat beoogt burgerinitiatieven in enge zin mogelijk te maken in Groningen

Inhoudsopgave

1- Inleiding.....	p.3.
2- Burgerparticipatie volgens D66.....	p.4.
3- Achtergrond.....	p.4.
i. Burgerinitiatief in de Tweede Kamer.....	p.4.
ii. Burgerinitiatief in Nederlandse gemeenten.....	p.4.
iii. Digitaal burgerinitiatief.....	p.5.
iv. Voorwaarden initiatief.....	p.5.
v. Knelpunten, succes- en faalfactoren.....	p.5.
1. Voorbeeld voorwaarden burgerinitiatief Utrecht.....	p.6.
4- Voorstel.....	p.6.
5- Dictum.....	p.7.

1- Inleiding

Groningen is een stad met mondige burgers. De Groningers kenmerken zich door een nuchtere kijk op het leven, en een sterke mening over hoe dit leven er uit moet zien. D66 neemt de Groningers serieus en wil hen echte invloed geven op de zaken die door hun vertegenwoordigers worden besproken. Om deze reden introduceert D66 het burgerinitiatief in Stad. Met het burgerinitiatief worden Groningers in de gelegenheid gesteld om kleine en grote zaken onder de aandacht te brengen van de Gemeenteraad.

Erik Akkermans

Gemeenteraadslid D66 Groningen

2- Burgerparticipatie volgens D66

Voor D66 Groningen Stad is burgerparticipatie van het grootste belang. Voor D66 betekent goede burgerparticipatie dat burgers serieus worden genomen door de overheid. Het betekent dat burgers betrokken worden bij beslissingen die hen aangaan, en dat die betrokkenheid ook daadwerkelijk inhoud heeft. Ook betekent het dat D66 er van uitgaat dat een beslissing die gaat over bijvoorbeeld een wijk, het beste in de betreffende wijk genomen kan worden, in plaats van in een kantoor van de dienst van de gemeente.

Dit voorstel past in de 'cultuurverandering' die de Gemeente Groningen nastreeft en die onder meer beoogt stadhuis en Stadjeer nauwer bij elkaar te betrekken. In de cultuurverandering is er een duidelijke rol weg gelegd voor burgerparticipatie. Hoewel de mogelijkheid voor de Groningse inwoners al wel bestond om onderzoek naar bepaalde zaken te initiëren is momenteel het initiatief tot agendering nog niet geregeld. Dit voorstel vult deze leemte in.

Voor de duidelijkheid: we hebben het hierbij over een specifieke vorm van burgerinitiatief. In ruimere zin spreekt men ook van 'burgerinitiatief' wanneer burgers meer verantwoordelijkheden nemen, bijvoorbeeld voor parkonderhoud of delen van welzijnswerk. In meer enge zin slaat de term 'burgerinitiatief' op het recht van de burgers om de politieke agenda mede te bepalen. Landelijk is dit recht geregeld en veel gemeenten zijn Groningen voor gegaan.

3- Achtergrond

Het burgerinitiatief is in wezen niets nieuws. De helft van de gemeenten in Nederland heeft een regeling getroffen via welke burgers onderwerpen kunnen agenderen op een Gemeenteraadsvergadering. De invulling van het burgerinitiatief verschilt per gemeente. In sommige gemeenten kunnen burgerinitiatieven ingediend worden met een lijst handtekeningen, in andere steden volstaan steunbetuigingen die online zijn gegeven. Er zijn steden waar grote en kleine initiatieven op evenveel steun moeten kunnen rekenen, en er zijn steden die rekening houden met de schaalgrootte van een bepaald initiatief.

i. Het burgerinitiatief in de Tweede Kamer

Met 'het burgerinitiatief' wordt in Nederland doorgaans het burgerinitiatief in de Tweede Kamer bedoeld. Deze regeling houdt in dat burgers met 40.000 handtekeningen een onderwerp op de agenda van de Tweede Kamer kunnen plaatsen. De regeling is sinds 1 mei 2006 van kracht en werd in 2008 voortgezet, waarna er ook digitale steunbetuigingen mogelijk werden. Tot nu toe werden onder meer de volgende initiatieven via een burgerinitiatief op de agenda van de Tweede Kamer geplaatst: burgerinitiatief Voltooid Leven, burgerinitiatief Stop Fout Vlees en burgerinitiatief voor Rookvrije Horeca.

ii. Het burgerinitiatief in Nederlandse gemeenten

Verschillende gemeenten in Nederland hebben een burgerinitiatief in enge zin ingevoerd, vaak via een zogenaamde verordening of reglement burgerinitiatief. De eerste gemeente

die het initiatief invoerde was Eibergen, dat de regeling al in 2001 startte. Volgens de website van de VNG¹ wordt van dit soort regelingen doorgaans geen of weinig gebruik gemaakt. Als er gebruik van wordt gemaakt, betreft een initiatief doorgaans de beleidsterreinen ruimtelijke ordening, leefbaarheid en jeugdbeleid. Succesvolle burgerinitiatieven zijn meestal gericht op het realiseren of behouden van voorzieningen.

iii. Digitaal burgerinitiatief

Zoetermeer is de eerste gemeente in Nederland die een digitaal burgerinitiatief instelde. Concreet houdt dit in dat inwoners van de gemeente Zoetermeer via een website een burgerinitiatief kunnen indienen. De gemeente heeft dit gedaan om zoveel mogelijk drempels weg te nemen voor het indienen van een dergelijk initiatief. Via de website kunnen de initiatiefnemers de verdere procedure en behandeling omtrent het initiatief blijven volgen.

iv. Voorwaarden initiatief

Over het algemeen moet een initiatief in de gemeenten bestaan uit een voorstel, hoewel in sommige gemeenten ook een onderwerp geagendeerd kan worden. Het aantal vereiste handtekeningen ter ondersteuning van het initiatief verschilt per gemeente. Meestal zijn inwoners van een gemeente van 16 jaar of ouder initiatiefgerechtigd. Sommige gemeenten bieden ook belanghebbenden, zoals bezitters van onroerend goed, maatschappelijke organisaties, personen die werkzaam zijn in de gemeente waarin het initiatief wordt ingediend of personen die als zelfstandige staan ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in de desbetreffende gemeente, de mogelijkheid een burgerinitiatief in te dienen. D66 stelt voor de volgende zaken uit te sluiten van een burgerinitiatief in enge zin: een initiatief moet gaan over een nieuw - en op het beleid aanvullend - onderwerp en mag derhalve:

- geen klacht over (een persoon van) het bestuursorgaan inhouden
- geen bezwaar over (een persoon van) het bestuursorgaan inhouden
- geen herziening van een - door de gemeenteraad - recentelijk vastgesteld beleid zijn (termijn: Collegeperiode)
- geen vraag inhouden
- en moet wel tot de bevoegdheid van de gemeenteraad behoren

v. Knelpunten, succes- en faalfactoren bij burgerinitiatieven

Als voornaamste knelpunt bij burgerinitiatieven wordt vaak een gebrek aan kennis en informatie bij burgers gezien. Zij zijn niet op de hoogte van het bestaan van (de regeling) burgerinitiatieven of kunnen niet met de bestaande regeling uit de voeten. Ook raadsleden

¹ <http://actieprogrammalokaalbestuur.nl/node/1592>. Deze website is voor het grootste deel van dit stuk als bron gebruikt.

weten vaak niet wat het burgerinitiatief precies inhoudt of hoe ze moeten handelen als een burgerinitiatief wordt ingediend. Als succesfactoren voor burgerinitiatieven worden vooral goede informatie en communicatie genoemd (*door de respondenten van het onderzoek van IPP*). Verder moeten Raad en gemeente willen luisteren en de burger serieus nemen. Nog een voorwaarde voor succes zijn betrokken en gemotiveerde burgers. Tenslotte vindt men het van belang het instrument laagdrempelig te houden. De drie meest genoemde faalfactoren zijn: de gemeente die niet serieus met ingediende burgerinitiatieven omgaat, slechte informatie en communicatie rond het burgerinitiatief en een onzorgvuldige voorbereiding van initiatieven door burgers zelf.

1. Een voorbeeld van voorwaarden voor een burgerinitiatief, is deze lijst met voorwaarden van de gemeente Utrecht:

“Voorstellen van bewoners die worden ingediend via het Burgerinitiatief moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Anders kan uw voorstel niet in behandeling worden genomen.

- U moet in Utrecht wonen.
- U bent 14 jaar of ouder.
- Bij een voorstel voor uw straat of buurt moeten 250 kiesgerechtigde inwoners uw voorstel ondersteunen, voor een wijkvoorstel 1.000 en voor een voorstel dat over de hele stad gaat 2.500. U moet als bijlage bij uw voorstel een handtekeningenlijst meesturen.
- Uw voorstel moet betrekking hebben op een kwestie of plan voor uw directe woonomgeving (straat of buurt) of voor uw wijk of stad. U kunt niet over alle onderwerpen voorstellen indienen. Zie het overzicht met uitzonderingen hieronder.
- U moet een duidelijk schriftelijk voorstel maken. Elementen uit het voorstel zijn bijvoorbeeld wat u wilt bereiken met uw voorstel en wat de globale kosten zijn voor het realiseren van uw voorstel.

Bij een Burgerinitiatief is er geen sprake van een maximaal budget per voorstel. Als de gemeenteraad uw voorstel goedkeurt, wordt het uitgevoerd.”

4- Voorstel

D66 Groningen Stad stelt voor om een regeling in te voeren in de stad Groningen waarin een burgerinitiatief in enge zin in mogelijk wordt gemaakt. Met deze regeling beoogt D66 de burger meer te betrekken bij het stadsbestuur en daardoor stadhuis en Stadler dichterbij elkaar te brengen.

Praktische uitvoering

D66 Groningen Stad denkt bij de praktische uitvoering van het plan aan drie belangrijke pijlers. Allereerst is het belangrijk goed te onderzoeken of het burgerinitiatief in enge zin schriftelijk of ook online ingediend kan worden. Daarnaast moet worden vastgesteld hoeveel steunbetuigingen nodig zijn voor een bepaald soort voorstel. Tot slot is er kort aandacht voor de ambtelijke ondersteuning voor personen en organisaties die een initiatief willen invoeren.

Schriftelijk én online

D66 stelt voor om het burgerinitiatief zowel online als hard-copy mogelijk te maken, zodat iedere burger de mogelijkheid heeft om een initiatief te steunen. In eerste instantie is het aan de initiatiefnemers om de verzamelen van de steunbetuigingen te organiseren. De gemeente komt pas in beeld nadat de steunbetuigingen zijn ingediend, omdat de gemeente dan de lijst met steunbetuigingen zal controleren op geldigheid.

Aantal steunbetuigingen

Wat betreft het aantal vereiste steunbetuigingen kiest D66 voor een middenweg. Het voorstel is dan ook om initiatieven op wijkniveau en op stadsbreed niveau mogelijk te maken, met een verschillend aantal benodigde steunbetuigingen. Voor de wijken zal dit getal op 500 worden gezet, voor de stadsbrede initiatieven op 1250.

Ambtelijke ondersteuning

Omdat niet van iedere initiatiefnemer verwacht kan worden volledig op de hoogte te zijn van de juridische kant van het indienen van een burgerinitiatief, zal de gemeente enige ondersteuning moeten gaan aanbieden. D66 denkt hierbij vooral aan een consultgesprek met personen en organisaties die voornemens zijn een initiatief te starten. In dit consult kan een ambtenaar adviezen geven over hoe het initiatief het beste geformuleerd kan worden en of het onderwerp zich leent voor een burgerinitiatief. Op deze manier wordt voorkomen dat een initiatief niet wordt geaccepteerd, nadat veel tijd en moeite is gestoken in het werven van steun voor het initiatief. Voorbeelden van gronden waarop een initiatief zou kunnen worden afgewezen zijn te vinden onder punt iv. van dit voorstel.

5- Dictum

De Gemeenteraad van Groningen, gezien het voorstel “Burgerinitiatief in Groningen” van de fractie van D66

Besluit het College te verzoeken:

I Burgerinitiatieven in enge zin mogelijk te maken in Groningen, conform het initiatiefvoorstel van D66 d.d. 21-09-2011

II Hiertoe een voorstel te doen aan de Raad

Aldus besloten in de vergadering van XX – XX – XXXX

Erik Akkermans, Gemeenteraadslid D66